

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิต ของธนาคารพาณิชย์ไทย

Factors Influencing Debt Payment Behavior of Credit Card Users of Thai Commercial Banks

วันทนา ยารัมย์^{1*} บุญธรรม ราชรักษ์² และ อุบลวรรณ ขุนทอง³

¹สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

³คณะการจัดการธุรกิจและการเงิน มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Wantana Yaram^{1*} Boontham Racharak² and Ubonwan Khunthong³

¹Economics, Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University, Thailand

²Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University, Thailand

³College of Business and Finance, Rattana Bundit University, Thailand

*Corresponding author: Rungtaandao@gmail.com

Received: November 24, 2023 / Revised: March 11, 2024 / Accepted: March 22, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานีจำนวน 396 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล คุณลักษณะกิจการ และปัจจัยทางด้านการเงิน วิเคราะห์ความน่าจะเป็นในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ด้วยแบบจำลอง Logistic Regression Model

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี มีสถานะโสด ระดับการศึกษา อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คุณลักษณะของกิจการอยู่ในภาคบริการ กิจการส่วนใหญ่ประกอบกิจการในรูปแบบธุรกิจ ส่วนบุคคล มีระยะเวลาในการประกอบกิจการอยู่ในช่วง 1 ถึง 5 ปี มีจำนวนพนักงาน 1 ถึง 3 คน กิจการส่วนใหญ่มีทรัพย์สิน อยู่ในช่วง 100,001 ถึง 500,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 ถึง 50,000 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท อีกทั้งพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีหลักประกันในการขอกู้ ผู้ประกอบการที่ได้รับเงินกู้ส่วนใหญ่ ไม่เคยผิดนัดชำระหนี้ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ อายุของผู้ประกอบการ รูปแบบกิจการ ระยะเวลาการประกอบกิจการ หนี้สินของกิจการ และ หลักประกัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยมุสลิมในจังหวัดปัตตานี

คำสำคัญ: ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน; ผู้ประกอบการรายย่อย; ผู้ประกอบการมุสลิม

Abstract

A study of ability to access funding for Muslim micro-entrepreneurs in Pattani province. The objective is to study the ability to access capital sources of Muslim micro-entrepreneurs in Pattani Province. Sample group used in the study There were 396 samples of small Muslim entrepreneurs in Pattani Province. A questionnaire was used to collect personal data. Business characteristics and financial factors Analyze the probability of accessing funding sources using the Logistic Regression Model.

The results of the study revealed that the majority of entrepreneurs are female, between 31 and 40 years of age, single, and with a high school level of education. The characteristics of the business are in the service sector. Most businesses operate as individual businesses. The period of operation ranges from 1 to 5 years, the number of employees is 1 to 3 people, most businesses have assets in the range of 100,001 to 500,000 baht, have an average monthly income in the range of 20,001 to 50,000 baht, and have average expenses per month. Monthly not exceeding 10,000 baht. Moreover, it was found that most entrepreneurs do not have collateral to apply for a loan. Most entrepreneurs who receive loans never default on their loans. The results of the analysis of factors that influence the ability to access capital sources at the statistical significance level of 0.10 include 5 factors, including the age of the entrepreneur, business type, duration of business operation. Business liabilities and collateral This is a factor that influences the ability to access funding sources for Muslim micro-entrepreneurs in Pattani Province.

Keywords: Ability to Access Funding; Micro Entrepreneurs; Muslim Entrepreneurs

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดย่อม (micro small and medium enterprise: MSME) เป็นหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศครอบคลุมทั้งด้านการผลิต (manufacturing sector) การค้า (trading sector) และการบริการ (services sector) มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่ง มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาความแออัดจากการเจริญเติบโตของสังคมเมือง ช่วยกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค และเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจไทยในแง่ของการสร้างงาน สร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างรายได้ในบทบาทที่หลากหลาย เป็นได้ทั้งผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้า และผู้ให้บริการนับเป็นส่วนที่ช่วยทำหน้าที่อำนวย ความสะดวกต่อธุรกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก การที่หน่วยธุรกิจมีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ จึงย่อมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากหน่วยธุรกิจมีศักยภาพ และมีความก้าวหน้ามากขึ้นก็สามารถจ้างงานอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมสร้างความกินดีอยู่ดีให้กับประชาชนในประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564) ในปี พ.ศ. 2563 มีผู้ประกอบการทั้งหมดจำนวน 3.1 ล้านรายประกอบด้วย MSME ร้อยละ 99.5 นับได้ว่าเป็นหน่วยธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ โดยวิสาหกิจรายย่อย (micro enterprise: micro) เป็นขนาดกิจการที่เล็กที่สุดมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.9 รองลงมาวิสาหกิจขนาดย่อม (small enterprise: SE) ร้อยละ 13.2 และวิสาหกิจขนาดกลาง (medium enterprise: ME) มีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.4 แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจรายย่อยเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนมากที่สุดของจำนวน MSME ทั้งหมด ทางด้านการจ้างงานพบว่าร้อยละ 71.7 ของการจ้างงานจะกระจายอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ของ MSME โดยการจ้างงานส่วนใหญ่ ร้อยละ 29.7 จะอยู่ในวิสาหกิจรายย่อย ส่วนทางด้านมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของ MSME ในปี พ.ศ. 2563

พบว่า สัดส่วน GDP ของ MSME ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มีสัดส่วนร้อยละ 34.2 โดยภาคบริการเป็นภาคธุรกิจที่ MSME มีส่วนร่วมในการสร้าง GDP มากที่สุด รองลงมาเป็นภาคการผลิต และภาคการค้า ตามลำดับ

สำหรับจังหวัดปัตตานี พบว่า มีจำนวนวิสาหกิจรายย่อยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.2 ของจำนวน MSME ทั้งหมดในจังหวัดปัตตานี และการจ้างงานของวิสาหกิจรายย่อยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.5 มากกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564) และพบว่ากลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสนั้นมีการจ้างงานของ MSME น้อยที่สุดในประเทศไทย ทางด้านเศรษฐกิจจังหวัดปัตตานี ในปี พ.ศ. 2562 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เป็นลำดับที่ 9 ใน 14 จังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ อีกทั้งเป็นลำดับที่ 52 ของประเทศ ส่วนภาคธุรกิจที่มีส่วนร่วมในการสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมากที่สุด คือ ภาคบริการ รองลงมาเป็นภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ (สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2564) ทางด้านแหล่งเงินทุนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทางรัฐบาลได้กำหนดมาตรการด้านการเงินสำหรับเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เช่น ทางด้านธนาคารออมสินได้สนับสนุนวงเงินสินเชื่อ 25,000 ล้านบาท โดยคิดดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 0.01 ต่อปี และสถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยจากผู้ประกอบการในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อปี ทางด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ขยายระยะเวลาพักชำระหนี้ลูกค้าใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนวงเงินสินเชื่อที่ไม่เกิน 200,000 บาท เป็นระยะเวลา 3 ปี และทางด้านธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยได้ให้สินเชื่อแก่มุสลิมที่มีรายได้รายได้น้อยทั่วประเทศที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายฉุกเฉิน ซึ่งวงเงินโครงการ 500 ล้านบาท ให้สินเชื่อต่อรายไม่เกิน 50,000 บาท ระยะเวลาการผ่อนชำระไม่เกิน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 0.80 ต่อเดือน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2560) การที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายจะส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถขยายกิจการทำให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น และเพิ่มกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้เศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้น (สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2564)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจรายย่อยหรือผู้ประกอบการรายย่อยมีบทบาทในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นอย่างมากในแง่ของจำนวนของหน่วยธุรกิจและการจ้างงาน ทั้งนี้เงินทุนเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตและใช้ในการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ อีกทั้งการที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะช่วยให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจระดับฐานรากให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนให้เศรษฐกิจภาพรวมในพื้นที่ดีขึ้นได้ ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานี การศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานี

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นมุสลิมในจังหวัดปัตตานี โดยศึกษาผู้ประกอบการรายย่อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน และกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ด้วยการศึกษเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 396 ตัวอย่าง จากผู้ประกอบการรายย่อยที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2565

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

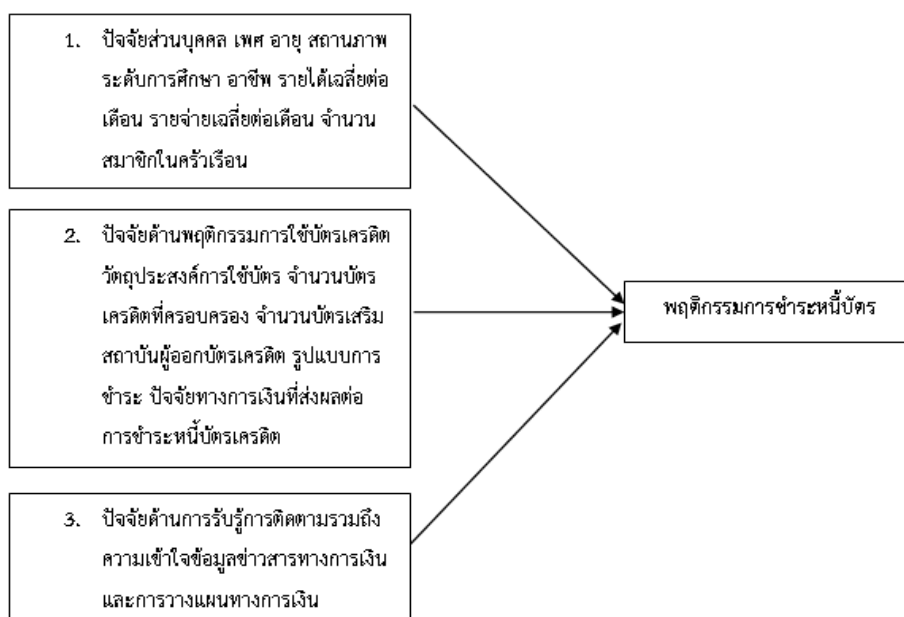
1.4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการรายย่อยที่นับถือศาสนาอิสลามส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

1.4.2 คุณลักษณะของกิจการของผู้ประกอบการรายย่อยที่นับถือศาสนาอิสลามส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

1.4.3 ปัจจัยทางการเงินของผู้ประกอบการรายย่อยที่นับถือศาสนาอิสลามส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดของตัวแปรดังนี้ ตัวแปรตาม 1 ตัว คือ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และตัวแปรต้น 12 ตัว คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2. ทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

2.1 แนวคิดทางทฤษฎี

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต

การใช้บัตรเครดิตเป็นวิธีการชำระเงินที่มีความปลอดภัย สะดวก และรวดเร็ว ส่งผลให้วิธีการชำระเงินด้วยการใช้บัตรเครดิตมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการนำไปใช้ของแต่ละบุคคล หากบุคคลไม่มีการควบคุมพฤติกรรมการใช้จ่ายบัตรเครดิตของตนเองที่ดี อาจก่อให้เกิดภาระหนี้สินที่เป็นผลกระทบของปัญหาทางการเงินในอนาคต (Kamil, Musa & Sahak, 2014) พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในเชิงบวก คือ การชำระเงินในการใช้บัตรเครดิตแบบเต็มจำนวนตามยอดบิลที่ได้รับแจ้งก่อนที่จะมีค่าใช้จ่ายหรือค่าปรับที่จะเกิดขึ้น และ (2) พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในเชิงลบ คือ การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตในการซื้อสินค้าหรือบริการแบบเต็มวงเงินที่ได้รับ แต่มีการชำระเงินในการใช้บัตรเครดิตด้วยอัตราขั้นต่ำหรือน้อยกว่าอัตราที่ต้อง ชำระเงิน หรือเป็นการชำระเงินในการใช้บัตรเครดิตแบบล่าช้า รวมถึงการยืมเงินจากที่อื่นเพื่อมาชำระหนี้บัตรเครดิต

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาหนี้บัตรเครดิต

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ คือหนี้ที่มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นเกิน 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้จากการปล่อยสินเชื่อให้ลูกค้า ส่วนใหญ่เกิดจาก (1) ปัจจัยภายนอก ไม่สามารถควบคุมได้หากเกิดจากการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ (2) ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากสิ่งต่าง ๆ ภายในธนาคารเอง เช่น การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย (3) ปัจจัยหรือปัญหาที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง เช่น ลูกหนี้ใช้เงินธนาคารผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการเรียกเก็บหนี้

การเรียกเก็บหนี้ถือเป็นงานหนึ่งที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการสินเชื่อควบคู่ไปเมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อ เพราะจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียกเก็บหนี้ ต้องการรักษาและสร้างความพอใจให้แก่ลูกหนี้การติดตามหนี้หรือการติดตามสินเชื่อจำเป็นต้องมีการวางแผน และการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน ที่แน่นอนชัดเจน เพื่อสามารถเก็บหนี้ให้ได้อย่างรวดเร็ว ตรงเวลา รักษาภาพลักษณ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าหรือลูกหนี้โดยที่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายได้ รวมถึงมีระบบป้องกันและรักษาข้อมูลที่ดี เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับนโยบายการเรียกเก็บหนี้ที่ชัดเจน มีการจัดอบรมให้ความรู้และเทคนิคในการติดตามหนี้กับพนักงานอยู่เสมอ เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ถูกต้องและรวดเร็ว (กฤษฎา สังขมณี, 2560, หน้า 291-301) สรุปได้ว่าการเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างชำระ นอกจากต้องทำให้ลูกหนี้ชำระเงินให้ตรงตามเงื่อนไขข้อตกลงในสัญญา ระหว่างนี้จะต้องพยายามรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถาบันการเงินกับลูกหนี้ไว้ และให้เกิดใช้จ่ายน้อยที่สุด

การดำเนินงานของธนาคารจะมีลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก โดยสาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้ค้างชำระหนี้เกิดจากปัจจัย 3 ปัจจัยดังนี้ (1) สาเหตุจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ นโยบายของภาครัฐ ค่านิยมและเทคโนโลยี ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด (2) สาเหตุจากปัจจัยภายใน เกิดจากตัวธนาคารเองและสามารถควบคุมได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย การประเมินหลักทรัพย์ที่ไม่เหมาะสม ระบบการติดตามทวงถาม และควบคุมหนี้ของธนาคารขาดประสิทธิภาพ ระบบการคัดกรองลูกหนี้ของธนาคารขาดประสิทธิภาพ (3) สาเหตุจาก ตัวลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ลูกหนี้ย้ายที่อยู่อาศัย เปลี่ยนงาน ถูกเลิกจ้าง ลูกหนี้ถึงแก่กรรม เจ็บป่วยเรื้อรัง ทุพพลภาพ ลูกหนี้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีหนี้สินนอกระบบจำนวนมาก ลูกหนี้หวังผลกำไรทางธุรกิจสูงเกินไป การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การทุจริตของผู้บริหารกิจการ ลูกหนี้มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้ (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2547 และปัญญพจน์ บุญกาวิน, 2563)

การเก็บเงินจากลูกหนี้ที่ค้างชำระ หรือให้ลูกหนี้ชำระเงินให้ตรงตามเงื่อนไขข้อตกลงในสัญญา ระหว่างนี้จะต้องพยายามรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถาบันการเงินกับลูกหนี้ไว้ และให้เกิดใช้จ่ายน้อยที่สุด (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2547, หน้า 505-507)

2.1.4 ทฤษฎีรายได้ถาวร

ศาสตราจารย์มิลตัน ฟรีดแมน (อ้างถึงใน ธัชณรงค์ ธัญญศรี และภูมิฐาน รังकुณวัฒน์, 2557) ได้มีการพัฒนาทฤษฎีการบริโภคขึ้นใหม่ ในปี ค.ศ. 1957 ซึ่งมีแนวคิดต่างจากเคนส์ โดยมองว่า การใช้จ่ายเพื่อบริโภคของบุคคลนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่มีอยู่หรือรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน แต่การบริโภคจะขึ้นอยู่กับรายได้ที่จะได้รับในระยะยาว หรือที่เรียกว่ารายได้ถาวรที่บุคคลนั้นคาดว่าจะได้รับ โดยมองว่าเมื่อบุคคลหนึ่งได้รับรายได้ในวันสิ้นเดือน บุคคลเหล่านั้นไม่ได้ใช้รายได้ที่ตนได้รับให้หมดภายในวันเดียว แต่บุคคลเหล่านั้นจะพยายามที่จะจัดสรรรายได้ในการบริโภคในแต่ละวันไม่ให้มีความแตกต่างกันมาก โดยการเฉลี่ยรายได้ที่ได้รับ ซึ่งการบริโภคนี้ เป็นการบริโภคที่มีการวางแผนเพื่อให้รายได้ที่ตนได้รับนั้นสามารถที่จะเหลือสำหรับบริโภคในวันถัดไป จึงสามารถสรุปได้ว่า การวางแผนในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลมีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยหรือรายได้ถาวรที่บุคคลจะได้รับในระยะยาว สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้รายได้เพื่อการบริโภคและรายได้ถาวรด้วยสมการการบริโภค

ถวิล นิลใบ (2559) กล่าวว่า แบบจำลองโลจิต เป็นตัวแบบที่สร้างขึ้นเพื่อแสวงหาคำตอบถึงความน่าจะเป็น (probability) ในการตัดสินใจที่จะเลือกระหว่างสองทางเลือก ว่าแต่ละทางเลือกมีความน่าจะเป็นมากน้อยเพียงใดและ

ขึ้นอยู่กับปัจจัยกำหนดตัวใดบ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำมาอธิบายการตัดสินใจเลือกในกรณีต่าง ๆ ทั้งในสาขาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ศึกษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือศาสตร์อื่น ๆ เช่น ประชาชนตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าหรือไม่ซื้อสินค้า นักศึกษาปริญญาตรีตัดสินใจที่จะเรียนต่อหรือไม่ เป็นต้น การตัดสินใจเลือกดังกล่าวจะมีสองทางเลือก ซึ่งจะถูกกำหนดโดยปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังของผู้ตัดสินใจเลือก เช่น รายได้ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น การหาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและปัจจัยกำหนด โดยใช้วิธีการหาสมการถดถอยโดยปกตินั้นไม่เหมาะสม เนื่องจากการตัดสินใจในการเลือกซึ่งเป็นตัวแปรตามมีลักษณะเป็นค่าที่แยกจากกัน (dichotomous) กล่าวอีกนัย คือ เป็นค่าที่ไม่ต่อเนื่อง (continuous) ทำให้สมมุติฐานที่อยู่เบื้องหลังตัวแบบ

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของ Ming-Yen Teoh, Chong, and Mid Yong (2013) พบว่า ปัจจัยด้านประชากรที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตร คือ อายุ รายได้ และสถานภาพ ในส่วนของทัศนคติที่มีต่อเงิน อาชีพ คุณสมบัติในการสมัครบัตรเครดิต และการบริหารรายได้เทียบกับรายจ่ายไม่มีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ทางด้านพิชามญช์ เขียวทอง (2551) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผิมนัดชำระหนี้และอาจมีความน่าจะเป็นของการผิมนัดชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้น คือ อาชีพ รวมถึงตัวแปร ด้านเพศ พื้นที่อาศัย จำนวนบัตรเครดิต ยอดชำระขั้นต่ำ แม้กระทั่งสัดส่วนของการชำระหนี้ขั้นต่ำต่อรายได้ก็ส่งผลกระทบต่อผิมนัดชำระ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสีย คือ จำนวนบัตรเครดิต, ยอดการชำระหนี้ขั้นต่ำและสัดส่วนการชำระหนี้ขั้นต่ำต่อรายได้มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสียและทำให้ความน่าจะเป็นของการเกิดหนี้เสียเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อาชีพเจ้าของกิจการ อายุ รายได้ วงเงินต่อรายได้ การชำระหนี้และสัดส่วนการชำระหนี้บัตรเครดิตต่อรายได้มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้เสียและทำให้ความน่าจะเป็นของการเกิดหนี้เสียลดลง ทางด้านคลฤดี สุวรรณกุล (2554) พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการผิมนัดชำระหนี้บัตรเครดิตของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ คือ ตัวแปรด้านยอดหนี้คงค้างชำระจากบัตรเครดิต ณ ปัจจุบัน และสัดส่วนระหว่างยอดหนี้บัตรเครดิตต่อรายได้มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการผิมนัดชำระหนี้บัตรเครดิต และตัวแปรด้านความตั้งใจ ทัศนคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองก็ส่งผลเช่นกัน ทางด้านของพรภัทร อินทรวรรณพัฒน์, สิริรัตน์ เชษฐสุมน และ ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2557) พบว่า นักศึกษาจะมีแนวโน้มการก่อหนี้สินนอกเหนือจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น ถ้าการคาดการณ์ต่อรายได้ ความพอใจต่อภาวะเศรษฐกิจและหนี้ หลังการสำเร็จการศึกษานั้นเป็นบวก แต่ถ้านักศึกษาที่มีความรู้ทางการเงิน รู้จักการบริหารจัดการเงินด้วยตัวเอง จะส่งผลให้การก่อหนี้สินลดลง ส่วนทางด้านวรรณฎฐกานต์ นุชพุ่ม (2557) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตเต็มจำนวน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนเงินออม การวางแผนการใช้บัตรเครดิต ความรู้ทางการเงิน จำนวนบัตรเครดิตในครอบครองมากเท่าไรจะส่งผลให้พฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตเต็มจำนวนลดลงและการศึกษาของ ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น (2558) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายกยู่ คือ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน ขนาดของพื้นที่การผลิต ระยะเวลาในการเป็นลูกค้ายกยู่จากธนาคาร รายได้จากผลิตผล และรายได้เสริมจากอาชีพอื่น ๆ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภัยพิบัติต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจ และนโยบายสนับสนุนของรัฐบาล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบขนาดของประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Cochran, 1977) จากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน โดยผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ทั้งนี้ ได้รับความร่วมมือเข้าร่วมตอบแบบสอบถามและสามารถใช้ศึกษาได้เพียง 360 คน ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทยด้วยแบบจำลองโลจิส (Logit Model)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเครื่องมือที่นำมาศึกษาเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถนำมาใช้ศึกษาได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อให้ข้อคำถามมีความถูกต้อง เรียบร้อย และตรงตามจุดประสงค์ของการศึกษา โดยการวัดค่าความตรงของเนื้อหาด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence (IOC) ซึ่งข้อคำถามที่ถือว่ามีความเที่ยงตรงและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่อยู่ในระดับดีสามารถนำไปวัดผลได้ จะต้องมียาค่า IOC เกิน 0.5 คะแนนขึ้นไป (อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธรา วิจิตไพศาล, 2561, หน้า 36-42) จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้แบบสอบถามมีความครบถ้วนสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายผ่านระบบแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงิน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้จะวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน 1. คือ ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการแสดงข้อมูลในรูปร้อยละ ความถี่ 2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทย ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา คือจากการเก็บข้อมูลในเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ปัจจัยด้านการรับรู้การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงินมีผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิต และเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทางเว็บไซต์ บทความ วิทยานิพนธ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลอง Logistic Regression Model เพื่อใช้หาความน่าจะเป็นที่สัมพันธ์ระหว่าง ค่าความน่าจะเป็นและตัวแปรอิสระ โดยได้กำหนดรูปแบบสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร และตัวแปรอิสระ ซึ่งมีทั้งหมด 11 ตัวแปรสามารถเขียนสมการ ดังนี้

$$n\left(\frac{CCPB}{1 - CCPB}\right) = \beta_0 + \beta_1SEX + \beta_2AGE + \beta_3STATUS + \beta_4EDU + \beta_5OCCUP \\ + \beta_6INCOME + \beta_7EXPENSES + \beta_8HOUSE + \beta_9CCN + \beta_{10}NOS + \beta_{11}FP$$

โดยกำหนดให้

CCPB	คือ	พฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตร เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = ชำระเต็มจำนวน เป็นการชำระเต็มจำนวนเป็นประจำ, 0 = ชำระไม่เต็มจำนวน เป็นการชำระแบบอื่น ๆ ได้แก่ ชำระตามยอดขั้นต่ำ และชำระทั้งยอดเต็มจำนวนและยอดขั้นต่ำ ในบางครั้ง)
SEX	คือ	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = ชาย, 0 = หญิง)
AGE	คือ	อายุของผู้ประกอบการ หน่วยเป็น ปี
STATUS	คือ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = โสด, 0 = อื่น ๆ ได้แก่ สมรส หม้าย และหย่าร้าง/หม้าย)

EDU	คือ	ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี, 0 = มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป)
OCCUP	คือ	อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัท, 0 = อื่น ๆ ได้แก่ ธุรกิจส่วนตัว และค้าขาย รับจ้าง และลูกจ้าง)
INCOME	คือ	รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยเป็น บาท
EXPENSES	คือ	รายจ่ายประมาณการเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยเป็น บาท
HOUSE	คือ	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยเป็น คน
CCN	คือ	จำนวนบัตรเครดิตของผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยเป็น ใบ
NOSC	คือ	จำนวนบัตรเสริมของผู้ตอบแบบสอบถาม หน่วยเป็น ใบ
FP	คือ	ปัญหาทางการเงินที่ส่งผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิต เป็นตัวแปรหุ่น (กำหนดให้ 1 = ไม่เคยประสบปัญหาทางการเงิน, 0 = เคยประสบปัญหาทางการเงิน อื่น ๆ ได้แก่ รายได้, อัตราดอกเบี้ย, จำนวนบัตรเครดิตที่ต้องชำระ, ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม, ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยภายนอก)

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิต ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บแบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 360 คน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) ภาพรวมของสถานการณ์และพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตในประเทศไทย พบว่า ผู้ใช้บัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.8 ที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.8 มีสถานภาพโสด เป็นร้อยละ 70.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.3 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 47.2 รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ที่ ประมาณ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 และ ร้อยละ 53.3 มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน อยู่ที่ร้อยละ 54.7 (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย คือ อายุ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่ชำระไม่เต็มจำนวน เป็นร้อยละ 55.6 มีบัตรเครดิตในครอบครอง 1-2 ใบ เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 60.6 และไม่มีบัตรเสริม อยู่ที่ร้อยละ 82.8 ส่วนมากจะถือบัตรของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก คิดเป็นร้อยละ 66.4 โดยจะมีการวางแผนการใช้บัตรเครดิตในแต่ละเดือน อยู่ที่ร้อยละ 35.5 และไม่เคยประสบปัญหาทางการเงิน อยู่ที่ร้อยละ 58.3 และพบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิต อยู่ที่ร้อยละ 30.5 และปัจจัยด้านการรับรู้การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงิน ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเงินจาก โซเชียล วารสาร และหนังสือ โดยมีการวางแผนทางการเงินก่อนที่จะมีการใช้บัตรเครดิต อยู่ที่ร้อยละ 47.8

ตาราง 1

แสดงผลการพยากรณ์ของสมการโลจิสต์ที่คำนวณได้

ค่าที่เกิเกิดขึ้นจริง \ ค่าพยากรณ์	ชำระเต็มจำนวน	ชำระไม่เต็มจำนวน	รวม	พยากรณ์ถูก (คน)	พยากรณ์ถูก (%)	พยากรณ์ผิด (%)
ชำระเต็มจำนวน	140	68	208	140	70.0	30.0
ชำระไม่เต็มจำนวน	60	92	152	92	57.5	42.5
รวม	200	160	360	232	64.4	35.6

ตาราง 1 การทดสอบความแม่นยำในการพยากรณ์ (the percentage correction prediction) ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย นั้น มีค่าความแม่นยำของแบบจำลอง อยู่ที่ร้อยละ 64.4 จากผลการทดสอบได้ค่า Log likelihood เท่ากับ -226.11215 ค่าlikelihood Ratio (LR) Chi - Square เท่ากับ 42.39 ค่าความถูกต้องของการพยากรณ์ในแบบจำลอง (Pseudo R- Square) เท่ากับ 0.0857 พบว่า มีระดับความนัยสำคัญที่ 0.01 ตัวแปรจำนวน 11 ปัจจัย สามารถอธิบายความน่าจะเป็นของพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง Logit Model

CCPB	Marginal effect
SEX	.0262728
AGE**	-.008259
STATUS	.0308372
EDU	.0159004
OCCUP	.0135863
INCOME	1.71e-06
EXPENSES	1.19e-06
HOUSE	-.0064717
CCN	-.0013623
NOSC**	-.1437769
FP***	.2619966
CONS	-

หมายเหตุ ***ระดับนัยสำคัญ 0.01 **ระดับนัยสำคัญ 0.05 *ระดับนัยสำคัญ 0.10

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิส ตามตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ (AGE) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ และปัจจัยด้านจำนวนบัตรเครดิตเสริม (NOSC) มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยด้านปัญหาทางการเงินของผู้ใช้บัตรเครดิต (FP) มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก

ด้านปัจจัยที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิต ได้แก่ เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน สมาชิกในครัวเรือน จำนวนบัตรเครดิต แสดงให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิต

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพรวมของสถานการณ์และพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตในประเทศไทย และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และการวิจัยในครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้ใช้บัตรเครดิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ ประมาณ 10,001-20,000 บาท มีสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้ของผู้ใช้บัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ไทย คือ อายุ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่มีผลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิต ส่วนใหญ่ชำระไม่เต็มจำนวน มีบัตรเครดิตในครอบครอง 1-2 ใบเท่านั้น และไม่มีบัตรเครดิตเสริม ส่วนมากจะถือบัตรของธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก โดยจะมีการวางแผนการใช้บัตรเครดิตในแต่ละเดือน และไม่เคยประสบปัญหาทางการเงินและพบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิต และปัจจัยด้านการรับรู้การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงิน ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเงินจาก โซเชียล วารสาร และหนังสือ โดยมีการวางแผนทางการเงินก่อนที่จะมีการใช้บัตรเครดิต

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิตจากแบบสอบถาม ได้แก่ อายุมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อเงินของพฤติกรรมการใช้ของผู้ถือบัตรสอดคล้องกับการศึกษา Ming-Yen Teoh et al. (2013) และอายุมีผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายก สอดคล้องกับการศึกษา ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น (2558)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตมีผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิต ได้แก่ จำนวนบัตรเครดิต สอดคล้องกับการศึกษา พิชามณัฐ เขียวทอง (2551) กล่าวว่า จำนวนบัตรเครดิตเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้ และอาจมีความน่าจะเป็นของการผิดนัดชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งมีส่วนทำให้เกิดหนี้เสียเพิ่มขึ้น หมายความว่า ยังมีจำนวนบัตรเครดิตในครอบครองมากเท่าไรจะส่งผลให้พฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตเต็มจำนวนลดลงไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษา วรณัฐกานต์ นุชพุ่ม (2557)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านการรับรู้การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเงินมีผลต่อการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิต ได้แก่ ปัจจัยด้านปัญหาทางการเงินของผู้ใช้บัตรเครดิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตของผู้ใช้บัตรเครดิต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษา ดลฤดี สุวรรณกุล (2554) ระบุว่า การรับรู้และการคล้อยตามสถานการณ์ รวมถึงภาวะของเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้บัตรเครดิต และ พรภัทร อินทรวรพัฒน์ และคนอื่น ๆ (2557) ระบุว่า หากนักศึกษามีการเรียนรู้ทางการเงินและใช้จ่ายที่พอเพียงมามาตรการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ รู้จักการบริหารจัดการเงินด้วยตัวเองจะส่งผลให้การก่อหนี้สินลดลง

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามแบบออนไลน์ ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจเป็นการศึกษาแบบเจาะลึกในแต่ละพื้นที่ที่ใช้การเก็บแบบสอบถามในสัดส่วนที่เท่ากัน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยการชำระของผู้ใช้บัตรเครดิตในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับผู้บริโภค และผู้ประกอบการบัตรเครดิตในการทำการตลาดมากยิ่งขึ้น

6.2 การศึกษาในครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรด้านการรับรู้ของผู้ใช้บัตรที่หลากหลายเพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการใช้และชำระบัตรเครดิต เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการ สถาบัน หรือองค์กรผู้ออกบัตรเครดิต ได้ตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ในอนาคต

6.3 ธนาคารแห่งประเทศไทยควรมีนโยบายและช่วยเหลือในช่วงที่เกิดภาวะคับขัน เช่น โรคระบาด หรือภาวะทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ รวมถึงความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อให้มีนโยบายช่วยเหลือสำหรับผู้ประสบภัยหรือประสบปัญหา เช่น โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ที่อาจครอบคลุมถึงการปรับลดอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตชั่วคราว หรือกำหนดการชำระขั้นต่ำต่ำกว่าปกติชั่วคราว

7. เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา สังขมณี. (2560). *การจัดการสินเชื่อ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชนินทร์ พิตยาวิธิ. (2547). *การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรโสณณ.
- ดลฤดี สุวรรณกุล. (2554). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้บัตรเครดิตของประชาชนในอำเภอเมืองเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถวิล นิลใบ. (2559). *เศรษฐกิจมิติประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *การให้บริการบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ*. ค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/Pages/StatCreditCardServices.aspx>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). *การให้บริการบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ*. ค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/Pages/StatCreditCardServices.aspx>.
- ธัชณรงค์ ธัญญศรี และภูมิฐาน รังคกุลวัฒน์. (2557). ความต้องการถือเงินของประเทศไทยตามกรอบแนวคิดของสำนักการเงินนิยม. *วารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 18(2), 123-126.
- ปัญญพจน์ บุญกาวิณ. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการติดตามหนี้ค้างชำระไม่เกิน 90 วันของลูกหนี้บัตรเครดิต ธนาคารออมสิน*. ในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 ปีการศึกษา 2563. (หน้า 495-510). ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรังสิต.
- พิชามณูย์ เขียวทอง. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผิดนัดชำระหนี้บัตรเครดิต*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรภัทร อินทรวรพัฒน์, สิริรัตน์ เชษฐสมัน และผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้สินของนักศึกษาปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 35(1), 1-16.
- วรรณภูพานต์ นุชพุ่ม. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชำระหนี้บัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สารานุกรมเสรี. (2564). *บัตรเครดิต*. ค้นเมื่อ 6 มิถุนายน 2564, จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/บัตรเครดิต>.
- อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธรา วิจิตไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. *วิสัยทัศน์* 2561, 44(1), 36-42.
- ฤทัยรัตน์ ดวงชื่น. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการชำระหนี้ของลูกค้ายืมกู้*. วิทยานิพนธ์ธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Kamil, N. S. S. N., Musa, R., Sahak, S. Z. (2014). Examining the Role of Financial Intelligence Quotient (FiQ) in Explaining Credit Card Usage Behavior: Conceptual Framework. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 130, 568-576.
- Ming-Yen Teoh, W., Chong, S. C., & Mid Yong, S. (2013). *Exploring the factors influencing credit card spending behavior among Malaysians. Faculty of Business and Law, Multimedia University, Melaka, Malaysia*. Retrieved September 19, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/262892715_Exploring_the_factors_influencing_credit_card_spending_behavior_among_Malaysianshttps://archive.lib.cmu.ac.th/full/T/2556/econ41256sc_ch2.pdf.